Foto: Oud-Vorden

Introductie

In de nieuwsbrief van juni j.l. werd gemeld dat eigenaren en beheerders van monumenten die in het weekend van 9 en 10 september a.s. hun deuren open zetten voor een geïnteresseerd publiek, zich beraden zich over de invulling van het landelijke thema Levend Erfgoed. Hieronder leest u er meer over.
Ook stellen wij u een aantal nieuwe deelnemers voor én twee nieuwe (hoofd)partners.

Landelijk thema 'Levend Erfgoed'

Zoals OMDB-voorzitter Han van der Lans eerder schreef*: Bronckhorst is rijk, zo niet schatrijk aan erfgoed en tradities die van generatie op generatie worden gekoesterd.*
Het thema is te koppelen aan festiviteiten, aan rituelen, aan het in stand houden van oude ambachten en niet te vergeten aan het dialect. In de publicaties in Contact heeft u over al deze aspecten al kunnen lezen.
Maar het thema Levend Erfgoed kan ook letterlijk ingevuld worden. Bovendien: op 8, 9 en 10 september worden in dat kader de Levend Erfgoeddagen gehouden

Bij molen De Hoop op Rha grazen tijdens het Open Monumenten-weekend brandrode runderen.
De molen is weliswaar alleen op zaterdag, 9 september open voor publiek. Nieuwe deelnemer Alex Gerritsen, de bevlogen eigenaar van de dieren, is op beide dagen aanwezig en vertelt u graag wat dit ras zo bijzonder maakt.

De Pluimvee- en Konijnenvereniging Vorden en Omstreken (PKV) heeft bij boerderij Spiekerman in Vorden onderdak gevonden voor een kleindierenshow met konijnen, cavia's en duiven.
De bewoners laten de boerderij en het erf zien.
Boerderij Spiekerman en de PKV zijn daarmee twee van de nieuwe deelnemers.

Oude ambachten worden bij de volgende deelnemers onder de aandacht gebracht.

In het Klompenmakershuus in Keijenborg wordt een demonstratie *Klompen maken* gegeven. Op wat langere termijn zullen daar workshops, cursussen en andere toeristische activiteiten worden georganiseerd.

De in de vorige nieuwsbrief aangekondigde demonstratie *Rietdekken* bij boerderij Koskamp in Vorden kan jammer genoeg niet doorgaan. De rietdekker heeft ondervonden dat een ongeluk in een klein hoekje zit.

9 september is niet alleen een van de Open Monumentendagen, het is ook Nationale Orgeldag. Ter gelegenheid daarvan worden in de Dorpskerk van Hoog-Keppel drie kistorgels en een klavecimbel opgesteld. Bespelen mag! Daarnaast is het grote Van Deventer-orgel, in 1730 aan de kerkelijke gemeenschap geschonken, te bewonderen
Orgelbouw is een eeuwenoud ambacht dat nog steeds wordt uitgeoefend. Honderden goed onderhouden orgels uit de 17e en 18e eeuw staan in onze Nederlandse kerken opgesteld en worden veel bespeeld.

Een kistorgel in aanbouw. (Foto: Theo Koele)

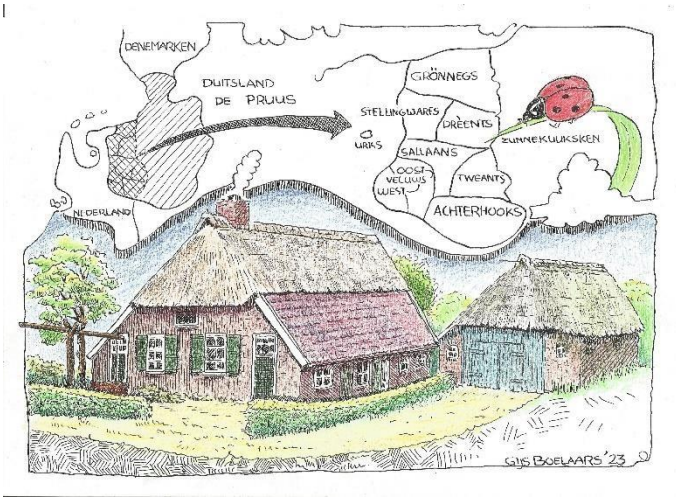

Een verhaal over de Achterhoekse taal verscheen in juli in Contact: een gesprek met Diana Abbink van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) in Doetinchem.
Zij noemt het Achterhoeks liever geen dialect, maar een streektaal.

Een woord als 'moes' is een mooi voorbeeld van hoe de Hollandse 'ui-klank' geleidelijk van het westen naar het oosten in de Achterhoek verschuift van een 'uu-klank' naar een 'oe-klank'. Zo verandert een huis in 'huus' en in 'hoes', 'de pi-jn in de buuk'
tot 'pi-jn in de boek' en een 'muus' dus in 'moes'. Wat Diana zelf een mooi Achterhoeks woord vindt? 'Zunnekuuksken', meent Diana, 'een lieveheersbeestje'.
Op 9 september geeft Diana een tweetal streektaal-workshops in de Remigiuskerk in Hengelo, een voor kinderen en een voor volwassenen.

Nieuwe deelnemer én hoofdpartner

Het pand aan de J.F. Oltmansstraat 5 in Steenderen, een gemeentelijk monument daterend uit omstreeks 1900. Sinds jaar en dag was daar café – hotel – pension Heezen te vinden, een begrip niet alleen in Steenderen.
Vanaf begin 2023 is er het Bronckhorster Proeflokaal gevestigd. Het donkerbruine café is gebleven; de vele foto's aan de muren vertellen over de geschiedenis.

Een overzicht van de deelnemende monumenten aan OMDB 2023 vindt u op onze website

Programma Open Monumentendag Bronckhorst

Voorafgaand aan het Open Monumenten-weekend wordt op woensdag, 6 september a.s. een openingsbijeenkomst gehouden in de Remigiuskerk in Hengelo. De toegang is gratis, de inloop vanaf 19.30 uur. Aanmelden is gewenst via info@openmonumentendagbronckhorst.nl.

Traditiegetrouw is er de uitreiking van de Monumentenprijs. De drie genomineerden zijn inmiddels bekend. Het gaat om de gerestaureerde uitwateringssluis Bedelbrug in Steenderen, de herbestemming van de Grote Schure bij Enghuizen naar woning en de uitbreiding van de kerk in Kranenburg. Op de website https://www.bronckhorst.nl/drie-genomineerden-monumentenprijs2023-bekend leest u meer over het waarom van deze nominaties.
De Monumentenprijs wordt uitgereikt door wethouder Wilko Pelgrom.

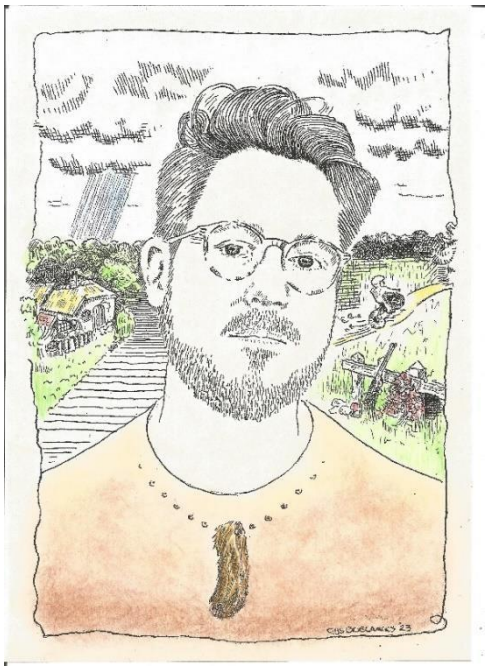

'Beleef de Achterhoek met Gijs Wilbrink' is het volgende onderdeel van het programma van die avond. Te gast is de schrijver van De Beesten. Wilbrink's debuutroman werd verkozen tot winnaar van het beste Boek van Achterhoek en Liemers 2022. De landelijke pers beloonde De Beesten met vijf sterren.
Het rauwe verhaal speelt zich af in de Achterhoek Aan de hand van beelden van de daarin voorkomende locaties wordt Gijs Wilbrink gevraagd zijn roman toe te lichten.

Wilt u de Achterhoek van Gijs Wilbrink meebeleven, meld u zich dan aan via onze website.

Belofte maakt schuld: in de vorige nieuwsbrief werd toegezegd het programma in en rondom de OMDBhoofdlocatie, de Remigiuskerk in Hengelo, uit de doeken te doen. De Vrienden van de Remigiuskerk hebben alles uit de kast getrokken om er op 9 en 10 september a.s. een levendig weekend van te maken.

Een greep uit de activiteiten van zaterdag:
Gijs Jolink leest vanaf 11.00 uur voor uit 'Tante Rikies's onmundig mooie Verhalenboek', een kinderboek in het dialect met verhalen van Klaas Jan Huntelaar, Elle Bandita en Gijs en Bennie Jolink. Om 12.00 uur lost Diana Abbink hem af met een workshop Dialect voor kinderen, om 14.00 uur gevolgd door de workshop Dialect voor volwassenen.

Daar midden in de Graafschap Dat hele kleine dorpjen
Daar ligt een dorpje klein dat mij het meest bekoort
Waar ik eens ben geboren 't Is Hengelo mijn dorpjen
Waar ik het liefst wil zijn Mijn woon- en lievelingsoord

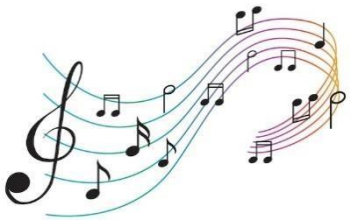

Dat zijn de eerste regels van het Hengelose volkslied en dat mag niet verloren gaan. Frans Geurtsen, voorzitter van de historische vereniging De Olde Kaste maakt zich daar sterk voor. Hij vertelt over het ontstaan ervan en laat de trailer zien van de film die door Rudie Kreunen is gemaakt. Daverend slotstuk van de film zal zijn de samenzang van zo veel mogelijk dorpsbewoners op 30 september, begeleid door twee muziekverenigingen en twee zangkoren.

Op zondag, na de kerkdienst, meer muziek: optredens van zangkoor Duzz en van het leerlingenorkest en de slagwerkgroep van Koninklijke Harmonie Concordia.
In de kerk zijn op beide dagen exposities te zien van Componisten in oorlogstijd en, haast vanzelfsprekend, over de muurschilderingen. Daarnaast wordt een film over Oud Hengelo, afkomstig uit het archief van het ECAL getoond.

Rondom de Remigiuskerk staat zowel op 9 als op 10 september een Levend Erfgoedmarkt opgesteld; volop aandacht is er voor oude ambachten.

OMDB presenteert er de monumenten van Bronckhorst door middel van informatieborden.
En dat zijn er heel wat! Bronckhorst telt namelijk maar liefst 455 gemeentelijke monumenten en 351 rijksmonumenten.

Kinderen kunnen zich vermaken op het springkussen en ademloos kijken naar de avonturen van Jan Klaassen in de poppenkast. Er wordt voorgelezen uit een collectie kinderboeken van de Bibliotheek West-Achterhoek. Allerlei knutselmateriaal ligt klaar voor de kleine handjes.

NIEUW: QR-codes bij deelnemende monumenten

Dit jaar vinden de bezoekers bij ieder deelnemend monument een bordje met een QR-code. Door die code met de telefoon te scannen krijgen zij direct meer informatie over het monument waar zij voor staan. Zij worden doorgeleid naar de OMDB-website.
Zo leren zij de monumenten nog beter kennen.

Speelt u trouwens het Monumentenspel al? Op werkdagen staat er telkens een nieuwe vragenlijst klaar. Test uw kennis en probeer net als honderden andere spelers de ultieme 10 punten te behalen! Via de Facebookpagina's "Je bent een … als …" en onze eigen website https://openmonumentendagbronckhorst.nl/spel/ is het spel te bereiken.

Open Monumentendag Bronckhorst 2023 wordt mede mogelijk gemaakt door onze

Hoofdpartners

Amersfoort Nederland Monumentenland

Hengelo (GLD) Eetcafé Jansen & Jansen

Hengelo (GLD) Gemeente Bronckhorst

Hengelo (GLD) Golfclub 't Zelle

Hengelo (GLD) Slotboom Tweewielers

Hummelo De Gouden Karper

Hummelo Proeflokaal De Preinerei

Hummelo Timmer- en Aannemersbedrijf De Vries

Steenderen Boerman Kreek Architecten

Steenderen Bronckhorster Proeflokaal

Vorden Friso Woudstra Architecten BNA

Vorden Grand Café het Meestershuis

Vorden Smederij Oldenhave

en door onze

Partners

Almere SenS Online Solutions

Baak Bouwbedrijf Weijman

Doetinchem Mudde-coaching

Drempt Slaapspecialist

Hengelo (GLD) Gerrits Makelaardij

Hengelo (GLD) Hotel Leemreis

Hummelo Home Sweet Home & Garden

Hummelo Huys 1810

Hummelo IJsboerderij De Steenoven

Hummelo Schildersbedrijf De Kastert

Hummelo Spar Hummelo

Laag-Keppel Kunst of Art

Laag-Keppel Ryan's

Laag-Keppel Zorghotel De Gouden Leeuw

Lichtenvoorde Achterhoek Nieuws

Steenderen ARCI Hypotheken, verzekeringen en makelaardij

Steenderen Derksen Administratie & Belastingadvies

Steenderen WARC architectuur & ontwikkeling

Toldijk Bouwmarkt De Tolbrug

Toldijk Tuincentrum Welkoop

Van der Lans Antieke Kroonluchters

Vorden Aannemersbedrijf Ruiterkamp

Zelhem Firmass RegioBank

Zelhem Notariskantoor Blankestijn

Zelhem VGRM Accountants & Belastingadviseurs

Zelhem Wolfers-Event

WARC Steenderen heeft zich hierbij aangesloten.
Wij bedanken alle (hoofd)partners hartelijk voor hun bijdrage waarmee de Open Monumentendag Bronckhorst 2023 tot een succes kan worden gemaakt!